

Èsc de două ori in septemana : Joi- a si Domineca; era candu va pretinde importantia materieloru, va eși de trei sêu de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune pentru Austria :
pe anu intregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 „ „ „
„ patratu 2 „ „ „
pentru Roman'ia si strainetate :
„ anu intregu 12 fl.
„ diumetate de anu 6 „ „ „

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1. unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau expeditiunea; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi; era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anonele si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data se antecipa.

Pesta, 1/13 augustu 1870.

Tóta lumea vorbește si se interesă dia numai de resbelu si de — urmarile posibili ale lui. Prè rari sunt acei morituri cari, mai afla tîmpu d'a se interesă si ocupă, cu destula seriozitate si de alte chestiuni. Tocma rari si — minunati, caroru astadi, alte ôre-cari cauze, li-ar imparé de interesu prevalinte.

Noi ne vom stradui a remanê intre cei din medilocu. Ne vom ocupă cu preferintia de resbelu si siancele si consecintiele lui; ne vom interesă inse totu o data cu tóta serjositatea si de cele ce ne privescu prè noi mai de a prôpe sêu chiar nemedilocitu.

In Francia si chiar in Parisu, inim'a ei, spiritele se mai limiscira; panic'a fece locu unei socotele mai reci. Armat'a — dupa tôte scirile ce sosira de trei dile — s'a reculesu si concentratu binisioru si — dupa cum suna unele telegrame, arde de poft'a d'a-si cercă de nou noroculu, d'a-si mesurâ poterile intr'o lovire generale, decisiva, cu ostirile nemtiesci. Ea, armat'a franceza, s'a postatu pe malulu stangu alu Moselului, de la Thionville, cu centrulu in Metz si pona la Nancy. Este lini'a strategica — numita a Moselului, o linia fôrta — carea francesii trebuie, s'antur s'oluți s'o apere, fiinducă aceea fôrta, ostirile nemtiloru abia se mai potu impededă cu efeptu pana 'n Parisu; èr in Parisu, se 'ntielege de sine, că regele Prussiei ar dictă pacea — nu numai pentru Franci'a ci pentru Europ'a intrêga, — de cumva ostirile nemtiesci n'ar ajunge in Parisu atātu de slabite, in câtu o intrevenire a poteriloru neutrali si a nune a Italiei, carea — pe semne — tocmai pentru acêsta eventualitate se prepara, — se-i pôtă paralisă si se-i faca dóra chiar ilusoria exploatarea victorie-loru.

Pricepu acêst'a de buna sêma si conducatori nemptiloru, si francesii; si de aci, precum de securu si din enormele perderi ce avura corpurile armatelor nemtiesci la Weissenburg si la Wôrth, trebuie se se splice pre d'o parte incetulu si precautiunea misicariilor armatei nemtiesci, pre d'alta parte inbarbatarea si grab'a cea mare cu carea urma a se concentră si completă poterile franceze la Moselu.

Intr' aceea in Parisu s'a instalatu ministeriu nou cu ginerariulu contele Palikao in frunte si cu Latour d'Auvergne ca ministru de esterne. La financie a remasu ministru de pon' aci, èr cele lalte personalitati sunt — marimi necunoscuta, cari abe merita amintire. Ce ne cam multumesc este, că acestu ministeriu cu Palikao in frunte, pretotindeniã in Francia se primi ca dovêda de resbelu pon' la cutitu. Palikao insusi se pronuncia alalta-ieri in senatu, că — „perderile suferite curendu se vor repară si resplătirea are se urme de securu.”

Camer'a urcă imprumutulu votatu, la 1000 de millione. Se va emite in bilete de banca fora garantia si cu cursu constringativu. D'alta parte pentru intempnarea turburariilor interne, pre fia-care di altu departamentu se pune sub legea martiale. Acestea sunt calamitatile cele mari ale situatiunei.

Si atât'a este totu, ce — din câte telegrame ni sorira de două dile din si despre Francia si resbelu, potemu se aducemu la conosciuntia stimabililoru nostri cetitori. Lovirea cea mare, ce — acênta la Metz, unii, dupa combinatiunile loru o ascêpta de mane incolo; altii, dupa ale loru combinatiuni credu că Prussii vor incunjură-o, tragendu pe alte căli dreptu la Parisu si silindu astfelu armat'a franceza a-si paresi ea insasi valoros'a pusetiune si a primî o lupta la altu locu, mai favorabilu pentru ostirile nemtiesci. Inca cate-va pucine dile si adevêrul se va aretă. —

Multe se scriu si se vorbescu despre incercari de pace, chiar si despre o oferire de pace prin regele Prussiei. Dar de pace abia pôte se fia vorba seriosu, pre câtu tîmpu ostirile nemtiloru stau pe pamentulu Franciei, sêu pana ce Franci'a nu va fi trantita la pamentu finalminte si paresita de catra toti! Èr la atât'a dóra nu va ajunge nici o data, mai vertosu că Italia armêdia din respoteri, si că mai sunt inca si alte popôra, cari au inima si onóre in peptu-si.

Austro-Ungaria nôstra in sa a ajunsu a vorbi chiaru si lamuritu. Franci'a n'are se ascepte — in nenorocirea sa neci unu ajutoru dintr'asta parte. Déca noroculu suridea armelor francesci, Austro-Ungari'a eră prè plecata se participe — la

impartirea prêdelor tu; dar acum dlu Beust va fi respunsu, cum dă cu socotêla o fôia din Viena, si lui Metternich, carele se fia cerutu in numele imperatesei ajutoriulu Austriei, si lui Latour d'Auvergne, carele alalta-ieri nainte d'a plecâ din Viena se fia vorbitu lungu tîmpu cu cancelariulu imperiului: „ajutoriulu Austro-Ungariei, din punctu de vedere strategicu, astadi ar fi intardiatu, èr din punctu de vedere diplomaticu — prematuru.” — Este chiar ceeace noi din capulu locului prevediuseramu si prediseramu! Cine va face ca tine, Napoleone, se pata ca tine!

Dar dnii Beust si Andrassy — credemu că totu vor se se insiele in calcululu loru egoisticu. Prussii este atātu de bine informata de cele combinata la Salzburg, câtu de bine sunt conosciute Russiei intentiunile si planurile Austriei de la 1854; si — nu numai Romanii, ci si domitori tienu minte! Dnii egoisti din Buda-Pesta si Viena — se bage bine sêma, că ôr'a se apropia, candu au se sôrba zam'a! Trentesca Germani'a la pamentu pe Francia, si apoi mai véda ei că — cum vor scuti, unde vor ascunde provinciile nemtiesci de Prussia, si Galiti'a de Russia; si-apoi se-i vedemu pre domni stepanitori ai nostri jucandu hor'a in braciile panslavismlui!

Mare este periculu nostru alu Romaniloru; multa, nemarginita este superrarea nôstra pentru perderile Franciei; dar periculu pentru domni stepanitori ai nostri, pentru fratii denaturati ai nostri, este — se fimu convinsi, si mai aprôpe si mai mare, si de aceea necasulu loru astadi — intrece pre alu nostru! Dar ei credu, că prin umilire si tereire se vor salvă.

Russii'a, unele sciri positive dicu că armêdia si agramadesce ostiri spre fruntariile nôstre, — altele èr positive — néga ori-ce armare si misicare: care este adevêrul?

Adevêrul este, că si noi armâmu barbatesce si — si noi negâmu acêst'a! —

In Viena misicariile si demustratiunile lucratoriloru de doctrinele lui Lassale, dau politiei multu de lucru si de ganditu. Alalta-sêra o adunatura tumultos'a de vr'o 4—5000 de insi fece necesaria aplicarca de două bataliône de soldati. Se fecera multe arestari.

Dar pana candu vor ajunge bataliônele spre infrenarea acestoru misicari? ! Suntu morbosu, reu morbosu, si 'n locu d'a ni vindecă reulu, noi tindemu a-lu nadusi.

Statulu armatei franceze.

In nrulu precedinte infacisiamu On. publicu cetitoriulu nostru unu conspectu generale despre poterea ambelor armate beligerante dupa calcululu reportatoriulu militariu alu lui „Ung. Ll.“ Asta data venimu a-i pune in vedere unu sumariu ce-lu publică altu barbatu de specialitate in „P. Ll.“ si carele suna multu mai favorabilu despre armat'a Franciei. Mai avemu se observâmu aci, că si alte date, adunate si produse in diferite gazete de alti reportatori si cunoscatori de impregiurari, se apropia mai multu de acestu calculu, de câtu de celu a lu reportatoriulu din „Ung. Ll.“ Totusi si chiar acesti reportatori recunoscu si constata, că armat'a nemtiesca in totu casulu intrece cu multu la numeru pre cea francésca. Datele lui „P. Ll.“ sunt, dupa reporturi oficiale, urmatoriele: La luptele de la Saarbrückou, Wôrth si Weissenburg au fost in focu urmatoriele trupe franceze: 22 regiminte de infanteria de linia cu câte 3 bataliône, = 66 bataliône cate cu 950, = 62.700 barbati; 9 bataliône de venatori pedestri, érași de cate 950 barbati = 8550; unu regimentu de linia de Zuavi = 3051 barbati; unu regimentu de Turcos, = 3051 barbati; 4 regiminte de linia de dragoni, = 3920 barbati; 3 regiminte de linia de husari, = 3920 barbati; 3 regiminte de venatori calari, = 3920 barbati; 4 regiminte de artileria caratôria, cu cate 2590, = 10.360 barbati; unu regimentu de artileria calare, = 2350 barbati; la olalta: 101,822 barbati. Asiê-dara numai peste 100,000 de combatenti ai corpuriloru Mac Mahon, Frossard, De Failly si Canrobert au luptatu, si a nune din corpulu Mac Mahon tôte patru divisiunile cu 6 brigade, dintre cari două erau combinate, de la corpulu Frossard 2 divisiuni, de la alui De Failly trei brigade, si de la Canrobert 2 1/2 brigade.

Pentru concentrare mai stau spre dispositiune armatei franceze de operatiune inca urmatoriele trupe: 94 regiminte de infanteria de linia = 268,200 barbati; 16 bataliône de venatori = 15,200 barbati; 53 regiminte de cavaleria = 51,940 barbati; 17 regiminte de artileria = 42,721 barbati; la acestia se mai adaugu 3 regiminte de sapeuri câte cu 2900 barbati = 8700 barbati; si trupele de furniscla

FOISIORA.

Privire scurta a supr'a faptelorlu lui Stefanu celu Mare.

Aduceti-ve a minte de faptele strabniloru vostri, pomenindu-i pre densu; intariti-ve cu spiritalu loru, ca si voi insive se ve faceti mariti in pomenirea urmasiloru vostri!

(Cartea I. a Macaveiloru.)

(Incheiare)

In anulu 1484 se redicâ Baiazetu alu II. sucesoriulu lui Mahomede alu II. cu tóta poterea sa contra Moldovei, dorindu a resbunã nenorocirile, ce patimira turcii in expeditiunea din urma, intreprinsa de parintele seu Mahomede, mai alesu cele patimite la rentornarea peste Dunare. Cugetulu lui eră, se franga mai antaiu poterea lui Stefanu la Dunarea de diosu. Prin urmare dupa trecerea Dunarii elu impresurâ Chilia si o luă cu multa pierdere din partea turciloru dupa o lupta crancina in 14 iuliu. De aci porni a supr'a cetatii Albe, unde a patimitu arm'a lui fôrta multa struncinare, căci coman-

dantii romani, Germanu si Ionu, se aperara cu unu eroismu adevêratu romanu. Dupa ce veni in ajutoriulu Sultanulu si hanulu Crimului Mengli gerai cu 50,000 de Tatari cetatea capitulă in 5 augustu, impunendu-i-se o garnisóna turcésca si turcii urma: a pustirea tierii in susu. Stefanu se retrase catra munti asceptandu ajutoriu de la Unguri si Poloni. Ungurii erau ocupati cu resboiulu austriacu. Polonii se bucurau de aceste nenorociri si perichie in cari intră Stefanu si doriau se-lu umilésca. Deci i promisera ajutoriu cu conditiunea, déca se va inchinâ lui Casimiru. Stefanu, vedindu-se strimtoratu de turci, decise a face o ceromonia intru indestularea superbiei polone si o implini in Colomeia, unde venise Casimiru, carele i dede apoi 3000 de calari sub comand'a lui Carcovschi. Cu ajutoriulu acestora restabilî Stefanu ordinea din intru, nu fi inse in stare se recupere Chilia si cetatea Alba.

Mathia alu Ungariei se superă a supr'a lui Stefanu pentru legatur'a ce o facuse elu cu Polonii si-i dede osti resbelulu moldovanu Croiotu ca se-lu destrône pre Stefanu. Lupt'a se incaieră la Scheia pe Siretiu. Stefanu cadîu de pe calu si putienu lipsi de nu veni in manele lui Croiotu. Dar mai in urma invinse Stefanu, Croiotu se prinse si plati indresnêl'a sa cu pierderea capulu.

In anulu 1490 muri Mathia, si la 1492 Casimiru. In Ungaria urmâ Vladislau din Boemia, si in Polonia fratele seu Albertu, ambii fii ai lui Casimiru. Stefanu formă planulu de o sculare generala a principiloru crestini contra turciloru, pentru de a-i scôte din Europa, si invită la acêst'a si pre acesti amendoi frati. Ei inse incheiara intre sine unu tractatu secretu, ca se lu scôta pre Stefanu din domni'a Moldovei si se asiede acolo pre fratele loru Sigismundu, transformandu Moldov'a in provincia polona. Câti-va malcontenti nobili din Ungaria ilu insciintiaru pre Stefanu in ascunsu despre planulu acêst'a. Cum numai se semt Albertu destulu de potericiu, adună (1496) la Lein'a tóta poterea sa armata, si-lu invită si pre Stefanu s'o unésca cu acêst'a si pre a sa, ca se lucre ambi in preuna contra turciloru si se recupere Chilia si cetatea Alba dela ei. Stefanu i dechiară că va efeptu acêst'a indata, cum va fi intratu Albertu pe teritoriulu turcescu, ascurandu-lu inca pe langa acêst'a, că-i va indiestră calea cu statiu si bucate. Catra finea lui Juliu plecâ regele polonu cu arm'a prin Camentia, pe unde-i eră anumita calea, se întorse inse indata spre Pocutia, ca se intre in partea Moldovei, ce se chiama astadi Bucovina. Stefanu tramise de două ori deputati la elu se-lu intrebe despre intentiunea lui adevêrata, amenintiandu cu resistintia armata, de

cumva Albertu vine in modu perfidu asupra lui èr nu a turciloru. Dar elu, in contra dreptulu gintiloru, puse deputatii in fiere si-i tramise la Lein'a; intră cu o armia de 80,000 in hotarele tierii si innaintă in pace pana sub zidurile cetatii Sucév'a si o impresurâ, batend'o trei septemani. Locuitorii se aperă cu viteg'i'a cea mai mare, reparandu nôptea partile zidurilor, cari le stricau diu'a Poloni. Stefanu trimise dupa ajutoriu la pasi'a din Siliustria, Meschedu, adunâ ôste in Moldov'a, precum si in tier'a Secuésca si Muntenésca si li taiă Poloniloru totu feliulu de comunicatiune cu tier'a loru. Deci incepura ei a suferi de fôrme si atacurile lui Stefanu se indesiâu din ôra in ôra, facandu-se totu mai intensive. Totu o data se respandî intre militarii poloni tém'a, că se apropia turcii in ajutoriulu lui Stefanu, si ei incepura a-lu invinui in gur'a mare pre regele loru, că i-a adusu se-i pèrda pre toti. Mai multe semue se aretara in taber'a loru, pe cari le esplicau militarii de rondu de ominôse, dicendu că ele anuncia perirea loru. Nebuni adeca unu soldatu si strigă neintreruptu „ati venit intru perirea vóstra, că mai multu nu ve veti întorce!” sub unu cortu l'a detunatu pre unu Polonu impreuna cu doisprediece cai; unu popa lesiescu sierbindu la liturgia scapă cuminecatu'a diosu; s. a. s. a. Militarii diceau, că tôte acestea se in-

de sanitate si altele, = 15,400 barbati, la olalta 402,161 barbati.

Deci sub comand'a generale de la Metz stau concentrati astadi 400,000 de combatenti. Gardele mobili sunt astadi asiediate in taber'a de la Chalons cu antai'a armata de reserva. Din divisiunea militara a V. de Metz 15 batalione = 29,430 barbati; 16 baterie = 3190 barbati; din divisiunea militara a VI. de Strassburg, 10 batalione = 19,870 barbati; 20 baterii = 4130 barbati; din divisiunea militara a VII. Besançon, 17 batalione = 29,439 barbati; 8 baterie = 1518 barbati; la olalta 87,577 combatenti. Gard'a mobila din Paris numera 69,000 de bracie.

Proclamatia

ce dede catra poporul francesu regele Prussiei la trecerea sa din Saarbrück pe pammentulu Franciei, in 11 aug. suna:

Noi Vilelmu, Regele Prussiei facemu de scire tinenturiloru francesu, ocupate de ostirea nemtiesca: Dupa-ce Imperatul Napoleonu pe apa si pe uscatu a atacatu pre natiunea germana, carea a doritu si inca doreste a trai in pace cu natiunea franca, eu am luat comand'a armatelor nemtiesci, pentru de a respinge acelu atacu. *Eu am resbelu cu soldatii, er nu cu cetatienii Franciei;* deci acestia se vor bucura si mai departe de cea mai deplina securitate pentru persón'a si averea lor — pre câtu timpu ei prin fapte neamice, intreprinse contra trupelor nemtiesci, nu me vor despoia de dreptulu d'a li dá scutul meu.

Ginerarii mei comandanti de corpuri de armate vor regulá mesurile ce vor fi a se aplicá contra comunitatiloru si individiloru cari se vor pune in contrastu cu usulu resbelicu. Totu aceia vor regulá tóte câte privescu recuisitunile si valut'a baniloru nemtiesci pentru comerciulu intre soldati si locuitoru.

Aradu, 3. augustu c. n.

(Antai'a si a dóu'a representatiune teatrala a societatiu dlui Mateiu Millo.)

Brav'a societate teatrala romana, condusa de renumitul ei diriginte Mateiu Millo ne-a delectatu dejá cu dúoue representatiuni natiunale. Nainte d'a-mi face modestele observari a sup'r'a acestoru productiuni teatralu nationale, voiú se permitu cá productiunile se facu in teatrulu magiaru de aici si cá — participarea publiculu pentru inceputu'n'a coresponsu acceptariloru. Causale credu a fi fostu scurtimea timpulu de anuenci, timpulu nefavorabilu si neintrerupt'a plóua. Mai alesu a lipsitu publiculu din provincia. Inteliginti'a nóstra din locu si din giuru, cu putiena exceptiune, a ocupatu mai tóte logiele si bancele teatrulu cu abonamentu, era dintre straini, a fora de directorulu teatrulu magiaru si cati-va actori d'ai sei, nu observaramu pe nime. Speru inse cá indreptandu-se timpulu, publiculu romanu din provincia nu va pregetá a participá la cele urmatórie cinci representatiuni anuenciate dejá.

Alalta-ieri in 1. augustu se executá prim'a

representatiune in trei acto. In actulu primu se dede pies'a „Millo Directoru“ si a avutu angajate urmatóriele role: *Millo*, directorulu teatrulu natiunale din Bucuresei; *Nenea Nae*, proprietariu; *Servescu*, june impiegatu; *Ciupiciu*, omu politicu; *Tache*; *Ioanu Seryptoriu* in casa; cocón'a *Lucsitia*, socl'a lui Nenea Nae; *Lin'a*, fiic'a loru. Tóte aceste role bine-escutate secerara aplauscele meritate. Dlu *Millo* cu preferinta e demnu de tóta recunoscinti'a pentru admirabil'a cuprudere si executare a artei sale. Tali'a insasi trebuie se fie mandra de unu atare sacerdote! Fidelitateca imitatiunei, miscarea, mimic'a, tóte sunt esemplarie, tóte dovedescu pre artistulu escelinte, domnu de reputatiunea ce o are pretotindeniá la Romani.

Dar neci ceia-lalti actori nu sunt mirmidoni pe langa Millo gigantele. *Mincu* d. e. in rol'a de Ciupiciu, omu politicu, ca comicu, e fora parechia, neci unu Catone n'ar poté se resiste torintelului de — risu, candu ar vedé si audí pe *Mincu*. — Dn'a *Margareta Alesandrescu* ca „Cocón'a Lucsitia“ rivaliséza cu succesu splendidu cu comilonii ei de genulu barbarescu. Dn'a *Alesandrescu* pe langa rutin'a si scol'a ei buna, ce ne indreptatesce a o insirá in clas'a prima de actrice, inca mai are si unu exterioru favorabilu ce o face aparitiune pe scena pururia intimpinata cu aplause.

Actulu alu doilea contien e consonet'a comica „*Chera Nastasia, séu mani'a de pensiune*“ Dlu *Millo* representá pe „*Chera Nastasia*“, o baba hérica, veduva de trei barbati, ce umbla aplecata si umilita pe la guvernulu dupa pensiune. Esecutarea acestei role o potemu numi capud'opera. Imitatiunea in miscare si limba, simulatiunea lesinarii in risu si planu au fostu executate cu atát'a desteritate si naturalitate, in câtu credeai a vedé naintea ochiloru esemplariulu originalu.

In actulu alu treilea se represintá „*Corbulu Romanu*“, vodevilu natiunale cu cantece in coruri populare romane. In cantari escelara Dn'a si Dlu *Alesandrescu*. „*Corbulu Romanu*“ fu dlu *Millo*; se vreti vedé entusiasmulu celu manifestá publiculu candu se ivi pe scena ca cimpomeriu betranu! Originalitateca representatiunii unni mosinégú, romanu cu cimponiulu sup sóra, productiunea admirabila a unoru mominte din viét'a poporului romanu, eseciara a sup'r'a publiculu impresiunile cele mai placute. In acompaniarea „*corbului*“ a escelatu si bravulu actore *Alesandrescu* in rolulu de „*Bujoru*“ oficieru de dorobanti. Ce valoréza dlu *Alesandrescu* ca cantaretiu, dovedesce si declaratiunea directorulu teatrulu ungurescu, carele se sprimá cá de ar fi alu lui, nu l'ar dá pentru totu Aradulu. *Mincu*, ca „*espravnicu*“ a jocatú cu succesulu indatinatu. Cu efectú imbucuratoriú a fostu si activitatea dlui *Ellinescu*, dnei *Margareta*, precum si a dsibrei *Otilia Senti*. Astfelu se fini representatiunea prima, carea durá de la 8 pana la 11 óre nóptea.

A dóu'a representatiune ce se dede ieri sér'a adeca „*Boierii si tieranii*“, a fostu am poté dice — si cu mai mare efectú.

La incheiare publiculu erupse in cele mai

infocate eschiamari de se traiesca *Millo*, „se-lu vedemu!“ Veteranulu *Millo* se infatisia pe scena si cantá mai o data una strofa a piesei despre unu postu de dirigetoria. Publiculu erá fermecatú. —

Curtius.

Sacatu, (cott. Biharu) 8. aug.

Infir interesulu fratiloru nostri romani din comitatele Bichisii si Aradu, vinu a reportá, cá podulu de aici de pe Crisiulu rapede, care podu nainte d'ast'a cu vre-o 13 ani s'a fostu spartu si risipitu, — acuma pe chieltuéla Comitatului, s'a construitu de nou, si ieri s'a datú comunicatiunei publice cu tóta solemnitateca. Comitatulu a fostu representatu de vice-comitele alu doilea, si a fostu de facia una multime de poporu de prin prejuru, preomu inteliginti'a numerósa din cottulu Bichisului.

Credú cá acest'a scire amintitele comitate vecine voru luá-o cu placere; cáci prin redicareca acestui podu, comunicatiunea intre comitatele Bichisii si Aradu cu partile Bihareno de média-nópte, respective cu Dobritinulu s'a usioratu fórte, ne mai fiindu siliti calatorii a incungjurá pe de parte. — Trecerea peste podu e fora de tacsá séu vama. G. Dr....

PROTOCOLULU

Siedintieloru tiente din partea sinodulu eparchiále a diecesei romane greco-orientale din Aradu, — in anulu 1870.

(Continuare.)

Siedintia a IX.

tienuta in 28 Aprile/10. Maiu 1870.

Presidiulu notariu:
ordinariu; Mihaiu Buneiu.

Nr. 99. Dupa cetirea si autenticarea protocolulu din siedinti'a precedinte, presiedintele anuncia urmatóriele petitiuni: petitiunea preotulu *Moise Dimitrescu* din *Chesintiu* contra preotulu totu de acolo *Nicolau Stoianovicu* pentru investigatiune in privinti'a agitatorulu, si pentru rebonificarea stoleru incassate; petitiunea deputatulu *Simeonu Bica* pentru concediu de 8 zile. Decisiune: Cea dantaiú se transpune comisiunei patitiunarie; éra cererea deputatulu *Simeonu Bica* se incuviintédia.

Nr. 100 Deputatulu *Meletie Dreghicu* face propunerea: ca in privinti'a revederei scotiloru bisericesci, scontrarei caseloru bisericesci a inspectiunei scóleloru confesiunali, se se impuna de detorinti'a protopresviteriloru si inspectoriloru de scóle, a cercetá si mai departe in totu anulu bisericéle si scólele spre acelu scopu, cáci de altmintrelea pe langa indatenat'a lasitate a membriloru din comitatele parochiali, averea bisericéca cu totulu va scadá, éra scólele se vor negliji. Cetindu-se acésta propunere, si considerandu-se de obieptu de urgentia, numai decátu se ié la desbatere. Deputatulu *Babescu* formulédia urmatóri'a propunere suplinitória: „Se primesce propunerea deputatulu *Meletiu Dreghicu*, intr'acelu intielesu, ca protopopii séu inspectorii scolari, pana la alta dispuestiune prin sinodu, se aiba a visitá scólele con-

fesionali, a li inspectiuna activitatea, si a controlá administratiunea fonduriloru si venituriloru bisericesci si scolari; avendu a face reporturi regulate catra consistoriu; é' senatele consistoriali, celu scolariu si epitropescu, sunt insarcinate a elaborá unu proieptu de regulare definitiva pentru aceste momentóse cause si a-lu substerne celei mai de aprópe sesiuni sinodali.“ Facendu-se desbatere si asup'r'a acestei propuneri, deputatulu *Ioane Popovicu Desseanu* aduce contra propunerea: „Consistoriulu ca senatu scolariu se insarcinéza a denumi inspectorii scolari provisorii in tóte protopopiatele, é' pana la acésta dispuestiune a senatulu scolariu, se remana in continuarea activitatei lorú protopopii, respective inspectorii scolari de pan' aci.“

Dupa o desbatere seriósa punendu-se caus'a la votu, propunerea deputatulu *Ioane Popovicu Desseanu* se primesce cu maiortitate.

Nr. 102. *Stanescu* interpeléza presidiulu: cá din ce motive permite, séu chiaru impune, ca in biseric'a catredrala din Aradu se se cante inca si acuma mai multe cantari grecesce, pe cari romanii nu le intielegu? Si déca are de cugetu a sistá acestu usu nepotrivitu cu relatiunile nóste bisericesci si natiunali. Presiedintele i promite respunsu intr'o siedintia urmatória.

Nr. 103. Presiedintele presinta unu Abecedariu compusu de *Teodoru Romanu*, docinte in *H. Mezesiu*, carele se substerne sinodulu spre censurare — Se va transpune comisiunei scolastice.

Nr. 104. Trecendu-se la ordinea dilei, referintele comisiunei verificatórie reporta, cá credintionalulu si protocolulu de alegere a nou-alesulu deputatu sinodalu in cerculu *Vinga*, *Pavelu Rotariu*, se afla in ordine, propune deci a se verificá. — Se verificá.

Nr. 105. Se continua desbaterea speciala a sup'r'a reportulu comisiunei organizatórie, dupa care

7. Numerulu asesoriloru consistoriali se stabiléza pe basea proieptulu presidialu, adeca: Consistoriulu din *Aradu* se compune din numerulu maximalu, é' celu din *Oradea-mare* din celu minimalu; dar' totusi unele posturi de o camdata la ambele consistorie se lasa vacante dupa urmatóri'a tabela:

a.) *Consistoriulu oradanu.*

In senatulu bisericescu se alege: unu membru ordinariu si 13 onorari; 1. postu ordinariu si 6 onorari remanu vacante.

In senatulu scolariu se alege: 1 membru ordinariu mirénu, 4 preoti si 8 mireni onorari; remanu vacante: 1 postu ordinariu preotiescu, si 1 mirénu, 2 posturi preotiesci si 4 mireni onorari.

In senatulu epitropescu intocmai astufeliu. Va se dica, *Consistoriulu aradanu* se compune din 40 de membrii, 22 preoti si 18 mireni; 3 ordinari si 37 onorari, 1 preotu si 2 mireni salarisati; 21 de preoti si 16 mireni onorari.

b.) *Consistoriulu oradanu.*

In senatulu bisericescu se alege unu vicariu; postulu de aseacre ordinariu remane vacantu, se alege 8 onorari; remanu 2 vocantie.

templa din caus'a, cá regele lorú ii duse contra Romaniloru crestini, in locu contra turciloru pagani. Vendiendu Albertu atáte cuvinte rele a sup'r'a sa, se temú se nu-lu parasésca óstea si elu se cada in man'a lui *Stefanu*. Totu odata venira si deputati dela frate-séu *Vladislau* din Ungaria ca se faca pace intre Albertu si *Stefanu*, cáci *Vladislau* se temeá, cá venindu turcii-lu voru invinge pre Albertu si voru intrá inca si in Ungaria. *Stefanu* cerea desdaunare pentru pagub'a ce i-o causara Polonii in resboiulu acest'a, ba cerea ca Albertu se-si implinésca promisiunea, se-i recupere adeca de la turci cetatile Chilia si catatea Alba. Pentru ca se nu se amene pacea, ilu desdauná *Vladislau* insusi pre *Stefanu* pana la recuperarea acelorú cetati; *Stefanu* se invoí acuma sub conditiunea, ca Albertu se se întórne fora pregetu in Polonia pe acea cale, pe carea a venitu, ascurandu-lu cá nu-lu va atacá, ei din contra va tramite cu elu cati-va boeri ca se incheia o amicétiá eterna. Albertu dede ordine de retragere, dar' nu pe calea, pe carea venise. *Stefanu* tienú acést'a de o nóua viclenia din partea regelui si-lu facú atentu, cá acést'a cale trece prin locuri implute de locuitori, cari ardu de resbunare pentru stricatiunile ce le facúra Polonii Moldovei si elu nu va poté se respunda, déca i se va intemplá, nenorocire de órace nu tiene conditiunile pácii

renturnandu-se cu óstea sa flamenda pe unde tíer'a inca nu e stricata. Dar Albertu erá bucurósu se ajunga câtu mai curendu in tíer'a sa si nu considerá consiliulu lui *Stefanu* ei si-a tinentu calea spre codrulu *Cosminiloru*. Vendiendu *Stefanu* cá misiólulu de Albertu si-a calcatu cuventulu, cugetá se-lu pedepsésca dupa meritu. Elu trimise inainte la codrulu *Cosminiloru* se taia padurea cu foresteila, ca, intrandu óstea lesiésca in ea, se o póta porni a sup'r'a ei. Ajungendu Albertu sub padure, trimise o parte din armat'a sa inainte, carea strabatú padurea in tóta ordinea. Deci regele mai lasá unu corpu la marginea codrului spre ascurare contra atacuriloru din spate si se puse cu centrulu in miscare. Pe candu se aflá elu pe la mediloculu padurii, ordiná *Stefanu*, carele erá in apropiare, ca Romanii, ce siedea ascunsi in padure, se-i atace si se obóra capacii taiati a sup'r'a Poloniloru, elu singuru se aruncá a sup'r'a corpulu lasatu la marginea padurii silu dirimá. Calerimea pretoriana ilu scapá pre regele carele fugí apoi la corpulu denainte si ajungendu la satulu *Cosmini* (acestu satu se aflá pe paréulu *Derelui* cam 1 1/2 mila spre sudvestu de *Cernáuti*, loculu pórt'a inca si astadi acestu nume), statú acóló pan' s'au adunatu toti cei scapatu si retacitu prin padure, si de aici a esitu la *Cernáuti*. Audindu *Stefanu* cá-i vinu regelui

intru ajutoriu 600 de Maziuri calari, trimise pre *Bolduru* de i-a intimpinatu la satulu *Lintiesci* si i-a sterpitu pre toti, fora ca regele se fia scóitu ceva despre venirea séu perirea lorú. Si la trecerea Prutului perira multi Poloni sub armele Moldo-Romaniloru, precum si in undele riului. De aici grabí Albertu, de ai nostri necontentitu turbaturu si prigoniutu, spre *Snétinu*, acolo desfacú remasiti'a óstei sale si se duse la *Leina*. Omururile facute in asta batalia intre Poloni sunt deplorabile. Pe unii ii prinsera Romanii si-i dederu turciloru in sclavia, pe altii ii spendiurara de copaci, pe câte doi de peru, si pre 20,000 ii pusera, precum ni dicu cronicarii, spre umilirea truffei polone, la jugu si arara o campia intinsa, pe carea o semenara cu ghinda si o numira „*Dumbravi'a rosia*.“

Acésta lectiune buna invetiá pre Albertu a cunósce mai bine pre Romani. *Stefanu* vediú ca Polonulu nu e omu de cuventu si nu are in sine neci o constantia, de aceea nu mai cautá elu neci o amicétiá séu legatura cu dingsii, convinsu fiindu cá nu póte contá neci candu pe ei si cá ei nu-i potú ajutá ca se-i umilésca pre turci. De aceea se impacá elu cu Sultanelu si spre a-i renturná lui Albertu daunele, ce le casioná elu prin invasiunea sa din urma in Moldova, s'a pusú *Stefanu* in fruntea arméi sale si avendu cu sine si turci si tatari, intra

in Poloni'a si strabatú pana dincolo de *Lein'a* pe la ap'a *Visloca*, arse cetatile *Premislau*, *Radzinimu*, *Prevorscu* si prinna la 100,000 de Galiciens, pe cari ii dede turciloru in sclavia. Istoricultu moldovu, vorniceulu *Gregoriu Urechia*, nu amintesce nemica despre darea in sclavia, ci dice „*Stefanu* a prinsu multi ómeni, barbati, mueri si copii, peste 100,000 si i-a asiediatu in tíera.“ Prin acést'a nu trebuie se fia nimene sedusu a cugetá, cá Rusii de adi de peste Prutu in Bucovina s'ar trage din timpulu acelu. Cáci pre inamicii prinsu nu i-a potutu asiedia *Stefanu* pe hotariulu tierii despre Galicia, fiindu cá Polonii aru fi aflatu in ei sprijóna in data la pragulu tierii, la ori ce invasiune in Moldova, ci déca nu i-a datú *Stefanu* in sclavia apoi i-a asiediatu undeva, in mediloculu tierii, de unde se nu se mai póta misicá. Éra Rusii de adi din Bucovina sunt din timpurile resbelorú religiuunarie si civile din Galicia, si mai alesu din timpulu candu erá Bucovina unita ca Galicia; ba ei incurgu din Galiti'a necontentitu inca si in diu'a de adi. — Albertu a intratu, dupa ce se renturná *Stefanu* la *Sucéva*, si elu in Moldova si strabatú pana la *Botusieni*. *Stefanu* l'a lovitú aici cu barbati'a sa indatinata si l'a sverlitu indereptu in Poloni'a. Spre tóma'a anulu acestuia (1498) trecúra, in urm'a legaturéi incheiate intre *Stefanu* si sultanulu, 80,000

In *senatulul scolariu*, postulul celu preotiescu ordinariu remane vacant; se alege membru ordinariu mirou, ér onorari 2 preoti; 1 remane vacant; din mireni 4 onorari; 2 posturi remanu vacante.

In *senatulul episcopesc* casi in celu scolariu, numai încatu posturile ordinariu atatu preotiesci câtu si mirenesci remanu vacante. Prin urmare Consistoriulu oradanu se compune din 22 de membri, 12 preoti, 10 mireni, sub presiedinti'a unui vicariu alesu prin sinodu.

8. Pentru fiacare consistoriu se sistemează cate unu secretariu si unu fiscalu, ambii salarisati.

9. Posturile de archivariu, espeditoriu si scrietori remanu deocamdata vacante la ambele Consistorie, avendu a se substitui provisorie prin secretariu, séu in casu de absoluta necesitate prin care va alta persóna apta.

10. Salariile se stabilescu recum urmédia:

a.) Pentru asesorii ordinari 1200 fl.; b.) pentru fiscalulu la Aradu 200 fl. la Oradea mare 150 fl.; c.) pentru secretariu la Aradu 806 fl. la Oradea-mare 800 fl.; d.) pentru Vicariulu de la Orade 2000 fl. si cartiriu in natura.

11. Bugetulu pentru posturile salarisate are se-lu face comisiunea finantiala. — *Tóte aceste puncte se primescu.*

Nr. 106. Referitoriu la institutul clericalu din Aradu precum si la celu preparandialu, comisiunea opinionează, se remana in statu quo pana la sinodulu viitoriu, in se senatulul scolariu'alu Consistoriulu se fia îndetoratu a face unu proiectu de organizare pentru aceste institute si a-lu presentá sinodulu viitoriu. — In nesu cu acestea referintele comisiunei organizatórie, cu privire la propunerea lui Georgiu Dringou Nr. 82, in care se dice: cá sinodulu inca in sesiunea acést'a se defiga massimulu numerulu si calificatiunea individiloru, cari se potu primi in institutul teologicu, reportéza cumca comisiunea nu voiesca a restringe numerulu clericiloru, inas in privinti'a cualificatiunei propune a fi primiti „numai teneri, cari au finitu 6 classe gimnasiale, cu succesu bunu. Deputatulu Emericu B. Stanescu din consideratiune la numerulu mare de preuti si de clerici absoluti, cere inchiderea institutul clericalu pe 10 ani. Dupa o desbatere mai lunga, se primesce emendamentulu deputatulu Parteniu Cosma: ca adeca „numai atari individi se fie primiti in institutul teologicu din Aradu, cari au absolvitu 8 classe gimnasiale cu succesu bunu.“

107. Referitoriu totu la organizarea institutul clericalu din Aradu, deputatulu Vincentiu Babesiu face urmatóri'a propunere: „Constatandu-se necesitatea de reorganizare a institutul clericalu, considerandu, cá este absoluta necesitate de o organizare uniforma a tuturor instituteloru clericali; considerandu cá votulu decisivu intr'acést'a chestiune este la sinodulu episcopescu: compunerea si staverirea câtu mai in graba a unui planu de reorganizare se recomanda cu intetime celu mai de aprópe congressu nationalu bisericescu, in conclurare cu sinodulu episcopescu.“ — Se primesce. —

108. Totu in nesu cu acestea, deputatulu Vincentiu Babesiu, cu referinti'a la reorganizarea institutul pedagogicu aradanu propune: ca se se insarcineze senatulul scolariu alu Consistoriulu, a se pune in contielegere cu senatulul scolariu din Caransebesiu si se faca unu planu, respective se dee o parere pentru unu planu comunu de reorganizare a institutul pedagogicu: avendu a substerne acelu operatu dinpreuna cu motivele, celei mai de aprópe sesiuni sinodali. — Se primesce cu adausulu comisiunei organizatórie, ca si pan' atunci, profesorii, cari sunt denumiti de la sanctiunarea statutulu organicu in cóce, au a se supune esamenulu prescriisu prin 122 §. alu statutulu organicu, naintea unei comisiuni; esamonele avendu a fi publice.

109. Propunerea presidiala (Nr. 6) pentru emiterea unei comisiuni, in caus'a promovarii culturai poporului, comisiunea organizatórie opinionează a se transpune comisiunei enchetario, carea se va ocupá cu organizarea parochieloru; ér' proiectulu presidialu referitoriu la elaborarea unui regulamentu pentru disciplinarea preotimei si a poporului, a se predá senatulului bisericescu din Aradu cu inviatiunea, ca pe sesiunea anulu viitoriu se presinte unu proiectu in caus'a acést'a. Ambele propuneri ale comisiunei organizatórie se primescu.

110. Modulul votarii la alegerea asesoriiloru consistoriali si form'a juramentulu pentru asesori, defensori si secretari, cetindu-se, se primescu asiá, precum le a formulatu comisiunea organizatórie.

Procopiu Ivacicovicu. m. p. eppu. presiedinte.

Mihail Buneiu m. p. notariu.

(Va urmá.)

Varietati.

= (Veste placuta din Bihoru) Dupa Sinodu, biserica nóstra din Biharea 'si schimba fati'a; incepe a disparé egemoni'a si despotismulu. Clerulu de susu (Protopopii) incepu a onóra preotimea si poporulu, pe carii pana acum ii socoteau, cá sunt creati pentru de ali servi. Îmbucuratori e pentru bihoreni si acea impregiurare, cá bravii negotiatori din Orade si cu cea lalta intielegintia, vreu ca biserica din lantrulu orasiulu, se o decrete de Catedrala; éra Presiedintelui consistorialu si vicaru episcopescu Mironu Romanulu se-i taca cortelu asiderea in lantrulu orasiulu, eliberandu-lu prin aceea de aerulu stricatiosu din V. Velence. Dómne ajuta-li!!! Unu preotu.

(g) O cuventare „bine nimerita.“ In epóca de astadi a literaturai romanesce, este anevoia se gasesci unu opu „bine nimeritu,“ mai alesu din priviri retorice. Fiindu anevoia, este rar; si fiindu cá e rar: „Este lucru scumpu si bunu,“ precum ni canta poetulu. Unu asemenea lucru nimeritu, merita se-lu cunoasca lumea, togm'a pentru cuventulu poetulu ce dice cá e scumpu si cá e bunu. Totusi cu durere trebuie se insemnámu cá o asemenea cuventare „bine nimerita“ s'a perdutu pentru literatur'a

romana, cáci n'a scris'o nimene. Dar cumca cuventarea „bine nimerita“ intr'adeveru s'a rostitu, dovedescu protocolulu ce comisariulu consistoriulu L. din O. Pa compusu la ocaziunea unei alegeri de curundu. Insusi dsa a dictatu protocolulu, si insusi dsa dictá (cu destula modestia?) cumca cuventarea ce a tienst'o, a fostu „bine nimerita.“ Si noi cauta se-i credemu c'a fostu asia cu adeveratu, de órace „in vino veritas,“ si dsa togm'a nainte de dictare beuse cam o litra de vinu, voi se dicu: de vinarsu. Inse siéga de siéga, dar se-i spunemu adeverulu cá: Desi tienstemu multu la literatur'a nóstra, noi totusi bucurosu am renunciá la asemenea cuventari, déca câte unu domnu comisariu, candu e in astu-feliu de stare, ar face bine se se culce ca se se limpedéscu la capu, pentru ca apoi se nu vorbéscu cuvinte de scadere chiar in contr'a corporatiunei din carea face parte.

(i) Drumulu de feru între Orade si Clusiu érá se se deschida la inceputulu acestei luni, dar felurite cause amenara deschiderea, carea precum se asecura — totusi se va intemplá anca in lun'a lui augustu.

(o) Unu bréu rosiiu, causa de inimicéti'a. Parinti B. (cu bréu rosiiu) si S. (cu bréu venotu) traiau in contielegere bunisióra. Nu preste lungu timpu, Santia Sa eppulu Aradulu decóra cu bréu rosiiu si pre S. Parintele B. nu intardiá apoi a se plange episcopulu cá S. si a rositu si captusiéla reverendei, ceea ce nu-i compete. Eppulu a tacutu, póte c'a surisu; dar B. nu lasá tréb'a intr'atát'a, ci incepu a-lu desconsiderá pre S., dreptu pedépsa.

(r) Averi nensului asecurate. Edificiulu fundatiunei Zsiga-iane este asecuratu la banc'a „Transilvania,“ in valóre de 10,000 fl. Totu in asemenea valóre s'a asecuratu la aceea-si banca si seminariulu romanu gr. cat. din Orade, éra spelele de asecuratiune pentru cestu din urma institutu le póta parintele Véghseó din pung'a propria, adaugendu astu-feliu titulele de recunoscintia ce le are S. Sa la natiunea romana pentru fundatiunile ce densulu le facú mai anu. Asemene asecurari ale averiloru nationali, sunt de recomandat. Aci, in tóta puterea cuventulu, potemu aplicá proverbiulu: „Paz'a buna, trece primejdi'a grea.“

(g) Bancrotarea belgianului Langrand-Dumanceau si a societatiloru ce le-a intemeiatu densulu, si cari se faliau cá posedu sute de milióne, — fece mare sensatiune in tóte statele europene, cáci densulu si-estinsese activitatea pretotindenia. Procesele, câte se nascu din acést'a bancrotare, nu se scie anca de se vor pertratá in Belgiu séu in Anglia, cáci le reclama fie-care din acést'e state. Au se ni desveléscu lucruri mari aceste procese, cáci Dumanceau cu negótiále sale avea trecere mare pe la curtile domnitórie. Vor fi multi, cari se vor senti pacaliti, pentru cá l'au stimatu pre dsa preste mesura multu. Fora a prejudecá desopeririloru ulterioare, insirámú intre cei pacaliti si pre Santitatea Sa Pap'a, care naitea tuturoru monarchiloru se grabi a-lu face pre Dumanceau conte de Roma. E siodu candu tocm'a celu „infalibilu“ se pacalesca mai tare!

(i) „Poste restante“ si „par expresse.“

Unu asesoru nouu consistoriale se tanguia unui invetiatoriu: „Mi va fi anevoia a lucrá pana ce nu voi ajunge se cunoscú pre toti invetiatorii. — La acést'a invetiatoriu replica: „Nu, nemica anevoia, cáci pre noi pre invetiatorii romanesce, ne poti cunoáce pre toti intr'unu minutu, atátu de tare semenámú unii altor'a.“ — „In ce semenati?“ intréba asesorulu, éra invetiatoriu respunde: „Suntemu cu totii gárbovi, in cátu stomaculu ni-e asia-dicendu *poste restante*, éra capulu *par expresse*. Éra io, unde vedu unu ospetariu séu unu canonicu romano-catolicu, delocu ilu cunoscú, cáci acestuia stomaculu i-e par expresse éra capulu *poste restante*.“

(u) O constitutiune, sustienuta de bajonete. Diurnalele opositionale unguresce credú cá inarmarea honvediloru e de lipsa si pentru cuventulu cá, de nu vor avé se intre eventualminte intr'o actiune militara, totusi fiindu la numeru 130,000 de barbati, vor face bunu servitiu spre sustienerea constitutiunei. — Ti intre-bámú pe conlocutoriunguri: Unde in lume, o constitutiune liberala are lipsa se fie sustienuta de bajonete? Au dóra neci voi nu mai credeti in liberalismulu constitutiunei vóstre? Spuneti-ne odata adeverulu verde, cáci cu mintiunile nu vom propocsi tíer'a!

Publicatiune.

Din partea comitetulu „Alumneulu romanu nationalu din Temisióra“ se invita toti tinerii cari dorescu se studieze la gimnasiulu, ori la care-va institutu roale séu industriale din Temisióra si ca atari dorescu a fi primiti in acestu institutu pe anulu scolicu venitoriu, ca se-si astérna suplicele providute cu documintele recorute, (atostatu de botezu, de paupertate si testimoniulu scolicu,) pana la 1 septembrie a. c. stilulu nou, la presidiulu comitetulu acéstuia a nume la Rss. Dnu Meletiu Dregheciu, protopopu in Temisióra.

Din insarcinarea comitetulu,

Pavelu Rotariu, mp. notariulu comit. Alumn.

Nr. 88 si 89 scol.

Publicatiune.

Conformu determinatiunei §-lui 130 din statutulu org. bis. si pe bas'a decisiunei Sinodulu eparchialu din 23 aprilu a. c. Nr. prot. 80, Consistoriulu scolicu alu diecesei gr: rea. rom. a Caransebesiulu, ca Inspectoratu supremu alu scóleloru confesionale gr. or. din acést'a diecesa a dispusu, ca si in feriele anulu scolicu curentu se se tiena conferintie invetiatoresce, avendu aceste de a se introduce si in frontari'a militara.

In urm'a acestei dispuneri sunt denumiti de comisari scolaru:

1. Stefanu Lipovanu, invetiat. la scól'a cap. confes. din Lugosiu pentru districtulu scolaru din provincialulu protteratulul Caransebesiu cu loculu de conferintia Zagujeni;

2. Ioanu Oprea, invet. la scól'a elem. popor. conf. din Ezerisiu, pentru districtulu scolaru alu protteratulul Lugosiulu, cu loculu de conferintia in orasiulu Lugosiu;

de turci prin Moldova in tíer'a lesiéscu si, ne-aflandu necaiurea resistintia, predau, omoríau si pustíau provinciile polone, ducendu préd'a spre asecurare in Moldov'a si in cetatile invetiuate turcesci, si rentorcedu-se inderoptu la predare. Acést'a repetirá ei pan' in 5 Ianuariu 1499, candu ii surprinse de o data unu geru si o fortuna nepomenita. Turcii, nededati cu geruri atátu de aspre, perira in Galicia peste diumetate, ajugandu abia 30.000 otarele Moldovei. Dar Romanii capetara voia se-i mai scarmene si ei nitielu si li oprira calea prin Moldova, ii respinsera inderoptu si li oprira proviantulu. In fine strabatú restulu pe marginea Basarabiei spre Dunare, presarandu calea pe unde treceau cu degerati. Regele Poloniei, in trandavi'a sa nu-si aperá tíer'a de predarile turciloru. Fratine-seu, lui Vladislav din Ungaria, i parú reu de acést'a si intrá ca medilocitoriu între Albertu si Stefanu, si decisera tustrei: se fia uniti in intreprinderile loru contra turciloru, fugarii din ambele parti se se stradee, certelescate între locutori respctivi se se decida de catra diregatorii starostiei de Cernauti si Camentitia; de acést'a obligatiune facú Stefanu in scurtu timpu intrebuintiare. Elu cerú la 1501 estradarea lui Petru Arone, carele traia in Polonia si intri gá in contra Moldaviei. Polonii trem urara inaintea acestei cereri, cáci i promisese lui Petru

conductu securu si dreptulu de ospitalitate. Dar' regele érá pregatitu pentru o intreprindere contra Prusiei si órá constrinsu se caute a nu-lu intarí pre Stefanu, carele amerintiá cu dusimani de nu i vor stradá pre Petru Arone. Polonii nu voiasu se calce cuventulu datu lui Petru Arone si totuodata doriau se nu dee motivu de invasiune lui Stefanu; deci-lu chiamara pre Petru naintea deputatiloru moldavi si-i taiara capulu. Dar' si acést'a fapta o dechiará lumea intréga de perfidia, dupa cum si érá.

Albertu mori in scurtu timpu dupa acést'a intemplantu. Lui i urmá pe tronul frate-seu Alesandru, de la carele luá Stefanu Pocutia (1503), sub cuventu, cá asta tíer'a ar fi o parte din Moldov'a, luata fora dreptu prin Poloni. Intrandu atuncia si o órda de Tataři si Muscali in Polonia, lasara Polonii Pocutia in posesiunea lui Stefanu. Dar' nobilii Moldovei vedindu-lu pre Stefanu slabu si ajunsu la adenci betranetie, l'au induplecatu se-si retraga arm'a inderptu, pentru ca se nu fia nevoitu a incepe unu resboiu nou cu Poloni'a. Stefanu cedá cererii nobililoru din cauza, cá podagra ce-o avea, se facuse fórte durerósa si elu se semtiá pre slabitu, decátu se mai póta stá in fruntea óstirii la escarea unui resboiu nou.

Stefanu incarcatu de anii betranetieloru si slabitu prin ustenelele resboieloru, vedendu

cá se apropia timpul in care are se se desparta de acéa, cu carii castiga atáte lupte, chiamá in vér'a anulu 1503 in capital'a tierii Sucéva o adunare generala si intornandu-se dupa sant'a liturgia la palatu, proclamá in fiinti'a de facia o boeriloru, curteniloru, clerulu si a unui multimi nemesurate de publicu, „testamentulu seu politicu,“ prin carele sfatú pre fiulu seu Bogdau si pre nobili, „ca dinsi se nu-si puna speranti'a neci in unguri, cari sunt inghititi de turci si rei de sufletu; neci in Poloni, cari sunt perfidi si fora potero; neci in Germani, cari sunt lacomi, desbinati si incurcati între sine.“ Nu lungu timpu dupa acést'a mori Marele Stefanu, in 2 iuliu 1504, in cetatea Hotinulu. Remasitiile lui s'au inmormentatu cu plangerea a tóta tíer'a in m. nastirea Putni'a.

Stefanu a redicatu statulu Moldovei la celu mai inaltu gradu de putere si marire. Elu, intieptu in politica, si celu mai insemnatu conducatori si comandatoriu de óste, si celu mai mare erou in evulu seu, a intemeiatu si asecuratu esestinti'a statulu, natiunei si a religiiunii sale. Elu a fostu iubitu de supusii sei pana la gradulu de adoratiune religioasa. De pe tronulu Moldovei domniá in dilele lui dreptatea; strembateata érá innadusita si esilata din tíer'a. Celu puternicu nu calcá dreptulu celu mai slabu. Curtea lui érá deschisa serimanulu;

veduvei si seraculu ca si celu mai mare boieru. Cu patru dieci de monastiri si besericii si cu multe orasie, cari esista si predica marirea lui inca si astadi, infrumusetia elu pamentulu Moldovei. Dar' pe câtu de iubitu a fostu elu la ai sei, pe atátu de infricosiatu la dusimani Romaniloru. Ca fulgerulu sburá sabi'a lui de la resaritu la apusu. Cu o mana de Moldoveni batea elu sute de mii de straini. Istori'a nu cunoáce altu omu de resboiu, carele se fi portatu atáte lupte si se fi castigatu atáte biruintie in vícti'a sa. Marturi sunt despre veg'i'a lui Lesii, cari cu sangele loru au rositu de atáte ori pamentulu nostru; marturi Ungurii, cari isi veduira satele si cetatile mistuite de focu; marturi Tatarii, cari cu intimea fugai n'au scapatu de fierulu lui; marturi Turcii, cari de atáte ori ingrasara cu sangele si prin cadavrele loru pamentulu Moldovei; marturi sunt in fine tóte némurile de prin pregiuru, cari tóte au cercatu ascutitulu sabiei lui.

St. St.

3. Pavelu Gaitoviciu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Mircovatin pentru districtulu scolaru a-lu Fagetului cu loculu de conferintia in Fagetu;

4. Josifu Novacu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Oravit'a-mont. pentru distr. scol. alu Jebelului, cu loculu de conferintia in Buziasiu;

5. Ilie Istvanu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Sipetu, pentru distr. scol. alu protteratului Ciacova, cu loculu de conferintia in Ghiladu;

6. Aureliu Draganu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Ghiladu, pentru dist. scol. alu protteratului Versietului, cu loculu de conferintia. Costeiu séu Retisioru; pentru posibil'a absintia a comisariului Aureliu Draganu este denumitu de comisariu substitutu invetiat. din Boccea-romana Dionisiu Petri;

7. Martinu Tiapu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Fizesiu, pentru distr. scol. alu protteratului Bisericii-albe, cu loculu de conferintia in Vraniutiu;

8. Vasiliu Nicolescu, invet. la scól'a elem. conf. din Lugosiu si presiedinte alu reuniunei invetiatorilor, pentru distr. scol. alu protteratului Oravitia, cu loculu de conferintia in Oravitia-montana;

Iéra cu privire la fruntari'a militara in care conferintiele invet. se introduc acum pentru prim'a data, pe candu acelea in partile provinciale ale Episcopiei exista din anulu 1866, pentru de a face cunoscuti pe invetiatorii din fruntari'a militaria cu instructiunea introduselor conferintie invet. s'a denumitu pe langa comisarii permanenti si comisari introductori si a nume:

9. Pavelu Chinezu, invet. la scól'a elem. pop. cof. din Govasdia de comisariu introductoriu, éra capelanulu din Petrovaselo si catichetulu romanu din Panciov'a Petru Murgu de comisariu permanentu pentru distr. scol. mil. alu protteratului Caransebesiu cu loculu de conferintia in orasiulu Caransebesiu.

10. Ferdinandu Chirit'a, invet. la scól'a elem. conf. din Lugosiu de comisariu introductoriu, éra Ilie Susa invet. la scól'a elem. conf. din comun'a militara Nicolintiu de comisariu permanentu pentru distr. scol. alu protteratului Mehadia, cu loculu de conferintia in Mehadia.

11. Vicentiu Gurgutu, invet. la scól'a elem. conf. din Mercin'a de comisariu introductoriu, éra Petru Stefanescu invet. in Cornerev'a de comisariu permanentu pentru dist. scol. alu protteratului Panciovei, cu loculu de conferintia in Petrovaselo.

Comisarii scolari au a se infatisia la Inspectoratul supremu scol. in Caransebesiu la conferintiele ce se vor tiené cu densii in 23, 24 si 25 Augustu cal. v. a. c. spre a primi instructiunile si informatiunile necesarie. Conferintiele cu invetiatorii in deosebitele districte scolare au se se tiené in 30 si 31 Augustu, in 1. si 2 Septembrie cal. v. 1870, la care sunt provocati toti invetiatorii confes. a. luá parte.

Caransebesiu, 9 Iuliu 1870.

Consistoriulu scolasticu.

Cerculariulu episcopescu,

din 23. iuliu vechiu 1870, Nr. 792 plen. catra toti protopresviterii, respective catra sínódele parochiali din districtulu consistoriului Aradanu, in privint'a alegerii deputatiloru pentru congresulu natiunálu bisericescu, convocatu pe 1. Octovre calend. vechiu a. c. la Sabiu.

Conformu insciintiarri Eselentiei Sale, Présantitului Domnu Archi-Episcopu si Mitropolitulu nostru Andreiu Barone de Siaguna, din 20 iuliu a. c. Nr. mitrop. 78, congresulu natiunálu bisericescu pentru organizarea Mitropoliei nóstse, este convocatu pe 1. Octovre calend. vechiu a. c. la scaunulu Mitropoliei in Sabiu.

Avendu numai de cátu a se face dispu-setiunile necesarie pentru efeptuirea alegerii de deputati la acestu congresu, consistoriulu nostru cu privire la scurtimea timpului au aflu de neevitabila necesitatea d'a adoptá spre acestu scopu impartirea cercuriloru electorali, facuta cu ocaziunea alegerii de deputati la sinodulu eparchiale tienutu in anulu curinte.

Dupa acésta impartire, si amesuratu §-lui 148 alu statutulu organicu, dieces'a aradana va fi rapresentata in congresu din deputatii a 20

de cercuri electorali, si a nume: prin 10 deputati din cleru, si prin 20 deputati din statulu civilu, a caroru alegere are se se efeptuesca dupa modalitatea prescisa in § 91, casi la alegerea deputatiloru sinodali.

Inse din districtulu acestui consistoriu, cu privire la nóu'a organizare a diecesei, — vor fi de a se alege de totu 14 deputati mireni, si 7 preotiesci, adeca: din cele 8 cercuri ale partiloru Arado-Zarandane si cele 6 cercuri ale partiloru banatice, se alege in fie o care cercu cáte unu deputatu din mireni; éra preotimea impreunandu-se in dóue cercuri si intr'unu colegiu, alege cáte unu deputatu din cleru, fiindu la fiesce care cercu denumitu cáte unu comisariu consistoriale din mireni, si unulu din cleru la dóue cercuri imbinate, pentru conducerea si respective scrutinaréa alegeriloru.

Pentru efeptuirea alegerii in modulu espusu, are de a deservi spre orientare impartirea sumaria a cercuriloru electorali, ce se alatura la acestu cerculariu sub % pe langa anu-mirea comisariiloru consistoriali, si a loculu centrale de alegere; éra cu privire la singuraticele comune ce apartienu la cele 14 cercuri, are se remana distribuirea facuta cu ocaziunea alegerii deputatiloru sinodali, si comunicata protopresviteriloru sub datulu de 19 februarie a. c. Nr. 163, pentru directiunea loru.

S'a facutu inse acea modificare cu referintia la impartirea cercuriloru: ca comunitatea Socodoru se apartiena cerculuiu electorale alu Giulei (Chitihaz), éra comunele Tornea Batania, H.-M.-Vásárhely si Szentes la cerculu Aradului, din consideratiunea indepartarii locuriloru de centrulu alegerii.

Fiindu terminulu tienerii congresului atátu de scurtu, in cátu abia se póte observá cu precisiune terminulu proveditu in statutulu organicu pentru efeptuirea alegeriloru in singuraticele sínóde parochiale, si celu pentru scrutiniu, cu privire la alegerea deputatiloru congresuali sunt de a observá urmatóriele regule:

1. Protopresviterii cu tóta intetirea vor publica acestu cerculariu alu Nostru, si vor notá la fiesce care comunitate cerculu electorale, de care se tiene acea.

2. Preotimea parochiale indata dupa primirea acestui cerculariu, in Duminec'a cea mai de a própe va pune si va publicá in biserica unu terminu pentru tienerea sinodului parochiale extraordinariu, in care vor se se aléga membrii mireni ai congresului natiunálu. — Terminulu acestui sinodu parochiale nu póte fi mai amenatu de cátu pana in 16 augustu a. c. calend. vechiu; dar trebuie se fia publicatu mai nainte de tienerea lui celu putienu cu 8 dile, adeca mai multu pana in 8 augustu calend. vechiu.

3. La terminulu desíptu si publicatu dupa punctulu 2, in fiesce-care comunitate se aduna unu sinodu parochiale extraordinariu pentru insusi actulu de alegere, unde ca alegatori au locu toti aceia, cari dupa § 6 alu statutulu organicu sunt calificati de membri ai sinodului parochiale. — Sinodulu acest'a se constitue apoi astfel, ca alegatorii si-alegu unu presiedinte, doi barbati de incredere si unu notariu.

4. Puroediendu sinodulu la alegere, fiescare alegatoriu votéza pentru unu deputatu mirenu pre care-lu socóte a fi mai aptu de membru alu congresului natiunálu, fie acel'a din comun'a locale, ori din alte locuri. — Votisarea acésta e publica, adeca cu graiu viiu; déca inse 20 de alegatori pottescu, ea póte se fia secreta, adeca prin siedule; inse aclamarea nici decumu nu are locu, pentru cá rezultatulu vine de a se combiná dupa numeru cu voturile celorla-lalte sínóde din acelasi cercu.

5. Despre alegerea intemplata in fie-care sinodu parochiale se face protocolu, in care se scriu tóte voturile de a rondulu cu numele votantiloru; érdéca votisarea a fostu secreta: la protocolu se alatura siedulele, cari contienu voturile.

6. Terminandu-se alegerea in sinodulu parochiale, actulu se incheia, rezultatulu se constatéza si se publica in fiint'a de fatia a alegatoriloru; apoi actulu se subserie prin presiedinte, prin barbati de incredere si prin notariu, se sigiléza cu sigilulu parochiale séu cu alu presiedintelui, ori a vre-unuia dintre barbati de incredere, si dupa tóte aceaste se predá barbatiloru de incredere, ca la timpululu seu selu duca la comisariulu consistoriale.

7. Indata dupa efeptuit'a alegere in si-

nódele parochiali si celu multu pana in 31 Augustu calend. vechiu, toti barbati de incredere ai sínódeloru parochiali se vor aduná la loculu centrale alu cerculuiu electorale, aducendu cu sine protocódele electorali sigilate, apoi presiedinti'a comisariului consistoriale mirenu vor formá unu colegiu de scrutiniu, si vor alege unu notariu pentru ducerea protocolului.

8. La actulu scrutiniului, in presinti'a tuturor membriloru infasiati de incredere, se desfachu prin comisariu protocódele electorali, se citescu acele cu vóce inalta, numerandu-se voturile si inscriindu-se in protocolu.

9. Acelu individuu, carele va fi intrunitu mai multe voturi, numai de cátu se prochiama de deputatu si se provede cu credentionalu. — In casu inse, candu doi séu mai multi aru avé ase mene nru da voturi in maiortate fatia cu altii: intre densi decide sórtea cescutata de locu la fati'a locului.

10. Atátu protocolulu colegiului de scrutiniu, cátu si credentionalele se subserie prin comisariulu consistoriale si prin toti cei-alti membri.

11. La terminulu atinsu in punctulu 8, adeca in 31 Augustu vechiu, a. c. toti preotii unui cercu electorale se aduna la loculu centrale alu cerculuiu, respective alu colegiului impreunatu diu cele dóue cercuri, si acolo sub presiedinti'a comisariului consistoriale preotiescu si-alegu doi barbati de incredere si unu notariu; apoi numai decátu purcedu la alegere, carea se efeptuescu séu prin votisare publica, séu la cererea unei tertialitati a alegatoriloru, prin votisare secreta. — Acel'a care au intrunitu maiortatea voturiloru, se prochiama de deputatu, si se provede cu credentionale subserie prin comisariu, prin barbati de incredere si prin notariu. Despre actulu alegerii se face protocolu subscrisu casi credentionalele.

12. La casulu impedecarii vre-unui comisariu consistoriale, decumva de aicia nu se va fi facutu alta provisiune, respectivii alegatori séu barbati de incredere mireni sunt autorisati a alege dintre sine unu locutiinte alu comisariului consistoriale, care va indepliní tóte cele ce se tienu de provinci'a unni comisariu consistoriale.

13. Dupa incheierea scrutiniului in fie-care cercu electorale, si estradarea credentionalorulu. toti deputatii alesi din statulu civilu pentru congresulu natiunálu, au a si intocmi caletori'a loru asia: ca anca in 30 Septemvre vechiu a. c. nesmintitu se se aflu la loculu congresului in Sabiu, spre a luá parte la solenitatea deschiderei congresului si a se pregati pentru agendele de mai multe dile in congresu.

14. Cátu pentru acoperirea si modulu de incassare a diurnelor si speselor de caletoria ale deputatiloru congresuali, consistoriulu a aflu de bine a dispune, ca — din lips'a unni fondu anumitu, aceaste se se antecipe si de astadata pana la o regulare definitiva si medilocirea unei oiectari corespundietórie, de la bisericele singuraticiloru comune, dupa modalitatea si reparitiunea facuta la ocaziunea congresului nostru natiunálu din anulu 1868, conformu dispu-setiuniloru atunci facute.

Deci Pr. Ta esci insarcinatu dispu-setiunile aceste prin curentare a face cunoscutu cu tota repediunea tuturor sínódeloru parochiali submanuate, si a starui ca aceste se se efeptuesca cu tóta punctualitatea si acuratéti'a.

Deodata Pr. Ta nu vei amen'a a incassa de la singuraticele biserice sumele rotunde in proportiunea celoru contribuite la anulu 1868, pe bas'a specificatiunei alaturate sub % avendu negresitu a ni le administrá pana la 20 Septemvre calend. vechiu. c.

Datu in siedinti'a consistoriale tienuta in Aradu, in 23 Iuliu vechiu. 1870.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p. episcopulu Aradului.

Se cauta o educatória.

La o familia onorabila in Oradea-Mare, se cere o educatória pentru unu copilu de 4—5 ani, carea se scie instruí limb'a romana, germana si francésca. Cele mai naintate in versta vor fi preferite. Remuneratiune: viftulu intregu, cortelu 100—150. fl la anu. A se informá la redactiunea „Albinei.“

2—2

Concursu

Pentru ocuparea vacantei parochie din Comun'a Sítani, comitarulu Bihoru si protopresbiteratulu Popmezeulu, cu carea sunt impreunate urmatóriele emoluminte: pamentu aratoriu si fanatiu 4 optarie si stolele regulate de la 130 de case.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati a-si tramito recursurile si documentele catra Comitetulu parochialu din Sítani, in 15 dile dela antái'a publicare in acésta fóia Sítani, in 25. Iuliu 1870.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea

Ambrosiu Marchisiu mp.

Protop. Popmezeulu.

3—3

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii din comun'a Conopu, comitatulu Aradului si protopresbiteratulu Totvaradiei, — cu care sunt impreunate urmatóriele emoluminte: diumetate sostiune de pamentu extravilanu, venitulu stolaru, si birulu — cáte una mesura de cucurudiu sfermatu de casa, de la 180 numere.

Doritorii de a ocupá parochi'a acésta, sunt avisati a-si tramite recursule instruite dupa prescisele „Statutulu organicu“ si adresate catra Sinodulu parochialu, — pana in 15. Augustu, a. c. Dlu protopresviteru in Totvaradia. Conopu, in 12 iuliu, 1870.

Dupa avut'a contielegere cu Dlu protopresviteru Iosifu Belesiu

Comitetulu parochialu.

2—3

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatoresci in Comun'a Petnicu, protopresbiteratulu Mehadiei (conf. mil.) se escie concursu cu terminu pana in 18/6 Augustu a. c. Salariulu in bani gata e 60 fl. v. a. 4 fl. spee scripturistice, 10 meti de cucurudiu in boabe, 6 stángeni de lemne si cortelu naturalu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si trimitte recursule, pana la timpululu prefiptu, comitetulu parochialu.

Petnicu in 6/18 iuliu 1870.

Comitetulu parochiale.

In contielegere cu protopresviterulu districtualu.

D. Jacobescu mp.

protopresvit.

(3—3)

Concursu.

Statiunea invetiatóresca dela scól'a populara conf. gr. or. romana din Suburbiulu Aradului „Perniav'a“ devenindu vacante, prin acésta se escie concursu pana in 23 aug./4 sept. a. c.

Salariulu anuale in bani gata e 600 fl. v. a. — 6 orgii de lemne, cuartiru bunu — si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se adreseze recursurile catra subsemnatulu comitetu parochialu, proveditu:

a) Cu atestatu de calificatiune dela consistoriulu eparchialu.

b) Cu estrasu de botezu, si dovéda despre confesiunea gr. or;

c) Cu tóte alte documinte despre sciintiele pregatitórie de mai nainte si despre portarea politica si morala nepetata.

Aradu, 1870, in iuliu.

Comitetulu parochialu gr. or. romanu din Aradu.

Cu scirea si convoirea mea

Ioane Ratiu m. p.

protopopulu Aradului.

3—3

Piat'i'a de hartii, bani, grane si vite.

Burs'a de Viéna onorá invingerile nemtilorulu mai multu de ce se asteptá. Aurulu si argintulu scadiura cáte cu 7—8%; hartiele cam totu cu atá'a se urcara. D'ar de ieri — cursurile éru luara o directiune mai pesimista.

Granele septeman'a trecuta parte mare scadiura in pretiu cu cáte 5—15 cr. la metiu. Numai rapiti'a se sustienú, metiulu cáte cu 7 fl. 70—85 cr; graulu bunu 6 fl. 10—20 cr; graulu de medilocu 5 fl. 25—50 cr; telu slabutiu cu 4 fl. 20—50 cr. Porumbulu cu 3 fl. 30—45 cr. metiulu, intocmai asiá si secar'a. Ovesulu cu 2 fl. 40—45 cr. Ordiulu — necautatu.

Mai cautate erau vitele. Boii si vaccele se platira cantariulu cu cáte 26—31 fl; oile parochi'a pan' la 12 si 14 fl; porci se petrecura 4319, cantariulu cáte cu 27—30 fl. 50 cr. Slanin'a cu 36—38 fl; untur'a cu 38—40 fl. —

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa insciintiarre telegrafica din 13 aug.)

Imprum. de statu convertatu cu 50% 55.25 Imprum. natiunálu 65. — Actiunile de creditu 241. — ; — sortiurile din 1860: 89.75 sortiurile din 1864: 109.50; Obligatiunile des-sarcinarri de pamentu, cele ung. 72. — ; banatice 71. — ; transilv. 67.50 bucov. 66. — ; argintulu 125. — ; galbenii 6. — napoleonii 10.12.